

Antonina Gigorivna

Peskun

Kozîrka (Ucraina),

n. 1929

„Au trăit aici ca într-o cușcă. Nu, au murit. Oare asta era viață?”

Au trimis țiganii la noi în sat. Nu înțeleg de ce. Se spunea că nemții i-au adus aici, din Basarabia și România. Noi am fost obligați să părăsim casa noastră frumoasă și am fost duși pe o altă stradă. Așa au pătit toți aici. Iar în casele noastre au fost adăpostiți țiganii, unii au fost cazați și în bordeiele de pământ, care mai existau atunci aici. Aproximativ 200 de țigani au fost adăpostiți aici. Să au fost oameni atât de frumoși.

Unii dintre ei erau bogați. Schimbau între ei inele și cercei. Mai târziu ei însăși au confectionat cercei și inele și le-au schimbat pentru o bucată de pâine.

Dar cei mai mulți au trăit în sărăcie, la fel ca noi. Au suferit de frig și de foame, mulți din cauza asta au și murit. Românii nu le dădeau nimic. După ce i-au adus aici, românii nu s-au mai ocupat deloc de ei, i-au lăsat să se prăpădească. Țiganii umblau prin sat și cerneau pâine și făină. Dar nici noi nu aveam mai nimic. Își vindeau hainele, haine bune, pentru o bucată de pâine. Umblau prin sat, băteau la ușă și strigau tot timpul „uh...uh...”. A fost strigătul foamei. Au murit oamenii aceștia tineri, oamenii aceștia frumoși, au murit goi și înțepeniți de frig.

Nu știu dacă au fost la râu să prindă pești. Nici nu știu dacă aveau voie să meargă la râu. Țiganii adunau snopi de plante, de fapt niște buruieni. Se putea face focul cu ele. Să mergeau din casă în casă pentru a vinde snopii pentru puțină făină. Era o fată care mulgea vacile. Câteodată mai dansa ca să cersească o pâine. Muncă adevărată nu exista pentru ea. Trăiau aici ca într-o cușcă. Oh nu, mureau. Oare asta era viață?

Doamne ferește, prin ce-au trecut țiganii. N-au primit niciun sprijin, nici din partea nemților, nici din partea românilor. Au fost aduși aici doar ca să moară. Le-am dus mâncare. De ce? Ca să nu ne dea foc la casă. Iarna a fost frig și ei luau șipciile de pe acoperiș și le ardeau, luau până și bucătăria de vară. Nu îi poți condamna, pentru că încercau doar să-și salveze viețile. Cu ce altceva ar fi putut să se încălzească și ei? Nouă nu ne-a fost frică de ei. Nu exista din partea lor să facă ceva rău, să fure sau să bată pe cineva.

Câteodată cadavrele lor erau aruncate pur și simplu în râu, câteodată erau înmormântate la cimitir. Nu sunt sigură dacă li s-au făcut morminte. Se spune că groapa în care au fost îngropați arăta ca o groapă comună. Cimitirul era amplasat în pantă, iar după o alunecare de teren, totul a alunecat în râu.

Toți ziceau atunci că oasele țiganilor s-ar fi împrăștiat în râu și pe malul râului.

Nu mai știu exact când au plecat. A fost încă pe timpul românilor. Dar au fost puțini. Atât de mulți au murit.

După război nimeni nu s-a interesat de ei, nici români, nici nemți. Nu-mi amintesc să fi venit cineva să întrebe oamenii ce s-a întâmplat. Povestea a fost dată uitării și nimeni n-a mai întrebat de ea. Astăzi nu mai trăiește nimeni care ar putea fi întrebat despre trecut. Eu sunt singura care mai poate povesti câte ceva.

